

Nyhetsbrev fra finansrådene ved Norges delegasjon til EU

Økonominytt

Nr. 5 – Mai 2017

EUROGRUPPEN OG ECOFIN	2
EUROGRUPPEN 7. APRIL	2
<i>Det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas .....</i>	<i>2</i>
<i>Tematisk drøfting for å skape jobber og økonomiske vekst - investeringer .....</i>	<i>4</i>
<i>Bankunionen – drøfting med lederne for den felles tilsynsmyndigheten (SSM) og den felles krisehåndteringsmyndigheten (SRM) .....</i>	<i>5</i>
<i>Postprogramgjennomgang av Kypros .....</i>	<i>5</i>
ECOFIN 7.-8. APRIL.....	6
<i>Tettere samarbeid i euroområdet .....</i>	<i>6</i>
<i>Misligholdte lån .....</i>	<i>7</i>
<i>Forutsigbarhet på skatteområdet .....</i>	<i>8</i>
<i>Investeringer i Nord-Afrika og tilgrensede områder .....</i>	<i>10</i>
ØKONOMI – STATISTIKK OG INDIKATORER	11
BNP-UTVIKLINGEN I 1. KVARTAL 2017.....	11
TILLIT BLANT BEDRIFTER OG FORBRUKERE	11
ARBEIDSLEDIGHET	12
SYSSELSETTING.....	13
PRISSTIGNING.....	13
SKATTESAKER.....	15
EUROPAPARLAMENTET	15
<i>Parlamentets høring av Kommissær Moscovici.....</i>	<i>15</i>
<i>Merverdiavgift på elektroniske publikasjoner .....</i>	<i>16</i>
<i>ATAD 2: Hybrid mismatch mot tredjeland.....</i>	<i>17</i>
HØRINGER	17
<i>Harmonisering og forenkling av særavgifter .....</i>	<i>17</i>
<i>Struktur i alkoholavgiftene .....</i>	<i>17</i>

Skattekommisær Pierre Moscovici møtte i Europaparlamentet 4. mai. Photo: European Union – European Parliament

Eurogruppen og ECOFIN

Møtene fant sted i Malta. Dette innebærer at vi har mindre tilgang til kilder enn normalt, særlig fra lunsjdiskusjonene med bare ministre til stede.

- Eurogruppen ble enig om de viktigste økonomiske elementene i andre statusgjennomgang. Senere har EU-institusjonene, IMF og greske myndigheter forhandlet de øvrige elementene i pakken. Nå gjenstår vedtak av reform- og budsjetttiltakene i den greske nasjonalforsamlingen, Eurogruppens drøftinger av gjeldslette og mellomlangsiktige budsjettkrav. I tillegg må IMF ta stilling til finansiell deltakelse i programmet.
- Det var enighet om at problemet med dagens høye nivå på misligholdte lån i mange medlemsland i hovedsak må løses nasjonalt. Styrket tilsyn og etablering av kapitalforvaltningsselskaper for å kjøpe slik gjeld ble trukket frem som viktige elementer. Et felles kapitalforvaltningsselskap for EU ble derimot avvist.
- Et klart flertall i ECOFIN understreket viktigheten av å sikre forutsigbarhet på skatteområdet.
- ECOFIN og inviterte institusjoner var enige om å koordinere internasjonalt arbeid med å legge til rette for private investeringer i Afrika, som er nødvendig for å skape økt sysselsetting og økonomisk vekst.

Kommende møter Maltas formannskap våren 2017

Eurogruppen og ECOFIN:
22.-23. mai
15.-16. juni

Det europeiske råd:
22.-23. juni

Estlands formannskap høsten 2017 (foreløpige møtedatoer)

Eurogruppen og ECOFIN:
10.-11. juli
24. juli (budsjett)
15.-16. september (uformelt)
9.-10. oktober (Luxembourg)
6.-7. november
17. november (budsjett)
4.-5. desember

Det europeiske råd:
19.-20. oktober
14.-15. desember

Eurogruppen 7. april

Eurogruppen drøftet det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas, investeringsfremme for jobbskaping og økonomisk vekst, bankunionen og postprogramovervåkingen av Kypros.

Det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas

Europakommisjonen (på vegne av eurolandene) undertegnet i august 2015 en intensjonsavtale (MoU) med Hellas om et tredje økonomisk tilpasningsprogram siden 2010. Det nye programmets varighet er tre år og har en totalramme på 86 mrd. euro. Av dette ble 31,7 mrd. euro utbetalt i løpet av 2015 og 2016.

Den andre statusgjennomgangen, som startet i slutten av oktober, omfatter en rekke spesifiserte reform-/budsjetttiltak innen fire hovedpilarer. Disse pilarene er 1) ratifikasjon av den mellomlangsiktige budsjettplanen, som omfatter mål for det rentekorrigerede budsjettoverskuddet (primæroverskuddet) i 2018 og på mellomlag sikt, 2) arbeidsmarkedsreformer i tråd med beste praksis i EU, herunder når det gjelder gruppeoppsigelser og kollektive forhandlinger, 3) bedre forretningsklimaet gjennom liberalisering av frie yrker, vedta lov om lisenser, redusere byråkratiske hindre, investeringshindre og andre tiltak for å bedre konkurransevnen og 4) avklare med kreditorene hvilke statlige eiendeler og foretak som skal bli overført til det nye privatiserings- og investeringsfondet.

Målet var å ferdigstille statusgjennomgangen på kort tid slik at IMF skulle kunne ta stilling til finansiell deltakelse innen utgangen av 2016. Timeplanen holdt ikke, og det var tilnærmet stillstand i forhandlingene i flere måneder. Det har vært betydelig uenighet mellom Hellas og kreditorene, særlig IMF, og kreditorene imellom. Sistnevnte gjaldt kravet om at EU-siden måtte gi betydelig gjeldslette for å gjøre den greske gjelden bærekraftig, som er et generelt kriterium for IMF-deltakelse i økonomiske tilpasningsprogram. Alternativt måtte Hellas vedta ytterligere strukturell budsjettkonsolidering, men dette var ikke IMF's førstevalg. En viktig grunn til uenigheten mellom institusjonene er at IMF har hatt klart mer pessimistiske anslag enn EU-siden over Hellas' budsjett-utvikling.

Hastverket med å komme i mål med andre statusgjennomgang har ikke vært følt så prekært som ved tidligere anledningen ettersom Hellas ikke har behov for nye lån før i juli 2017. Det har imidlertid blitt stadig klarere at usikkerheten om programmet har bidratt til svekket tillit og svakere økonomisk utvikling (negativ vekst i 4. kvartal 2016 etter oppsving i de to foregående kvartalene).

Greek Minister of Finance Tsakalotos. Photo: European Union

De siste par månedene har arbeidet med å ferdigstille statusgjennomgangen blitt trappet opp. Det har vært forhandlinger i flere runder på politisk nivå etter Eurogruppens møte i mars under ledelse av formann Dijsselbloem. I tillegg til ovennevnte elementer har en i disse forhandlingene inkludert ytterligere innstramning på 2 pst. av BNP fra 2019/20 for i større grad å sikre et rentekorrigert budsjettoverskudd (primæroverskudd) på minst 3,5 pst. av BNP på mellomlang sikt. Enigheten på politisk nivå innebærer innstramning i pensjonssystemet svarende til 1 pst. av BNP fra 2019 og skatteinnstramning med et tilsvarende beløp fra 2020 (2019 dersom dette er nødvendig for å sikre budsjettmålet). Avtalen vil også inneholde vekstfremmende finanspolitiske tiltak, som skal iverksettes dersom budsjettkravet overoppfylles.

I Eurogruppens møte 7. april ga Dijsselbloem og representanter for kreditorinstitusjonene en orientering om forhandlingsresultatet. Enigheten bante vei for ny runde med tekniske eksperter fra EU-institusjonene og IMF i Aten for å ferdigstille andre statusgjennomgang.

Oppdatering

Tekniske eksperter fra EU-institusjonene og IMF ankom Aten 24. april for å søke å ferdigstille alle elementene i andre statusgjennomgang av programmet. Forhandlingene ble sluttført

med positivt utfall natten til 2. mai. Tiltakene omfatter blant annet pensjons- og skatteinnstramminger på til sammen 2 pst. av BNP fra hhv. 2019 og 2020, reformer i arbeids- og energimarkedet og privatisering. Dersom målet om et rentekorrigert budsjettoverskudd på 3,5 pst. av BNP fra 2018 overoppfylles, skal støtten til arbeidsledige og lavinntektsfamilier kunne økes. Kreditorinstitusjonene har m.a.o. frafalt kravet om vekstfremmende tiltak.

Alle elementene i pakken skal nå forelegges den greske nasjonalforsamlingen for avstemning medio mai. Regjeringen ventes å få støtte fra det marginale flertallet den har bak seg etter som et nyvalg høyst sannsynlig vil gi et solid tap for regjeringspartiene.

Eurogruppen ventes 22. mai å tilrå en ny utbetaling til Hellas på 6-7 milliarder euro, som blir stilt til disposisjon innen midten av juni etter nasjonale vedtak. Eurogruppen vil i samme møte også å drøfte gjeldslette og hvor lenge budsjettmålet på mellomlang sikt skal opprettholdes. Dermed er man tilbake til diskusjonen mellom Tyskland og IMF om gjeldslette, som har ulmet i lang tid. Tyskland med støtte fra enkelte andre euroland hevder at gjeldsnedskrivning er imot regelverket for ØMU, mens IMF har holdt fast ved at gjeldslette er en forutsetning for finansiell deltakelse. Samtidig hevder Tyskland at IMF-deltakelse er en forutsetning for fortsatt Hellas-program.

I en høring i Europaparlamentet 27. april uttrykte både Eurogruppens formann Dijsselbloem og økonomikommissær Moscovici at det ikke vil være fornuftig å opprettholde kravet om primæroverskudd på 3,5 pst. av BNP i mange år etter tilpasningsprogrammets avslutning i 2018.

Tematisk drøfting for å skape jobber og økonomiske vekst - investeringer

Eurogruppen gjennomfører regelmessige diskusjoner av temaer som har stor felles betydning for økonomisk vekst og sysselsetting. Temaet denne gangen var hvordan landene kan legge til rette for økte investeringer. Investeringene i euroområdet er fortsatt ikke tilbake på nivået før finanskrisen i 2008-09. Økte investeringer kan øke økonomisk konvergens og bedre motstandskraften mot kriser i det enkelte land og i området samlet.

Forrige diskusjon om emnet var i juli 2016 da man ble enig om at fjerning av investeringshindre må ha høy prioritet. Det lagt inn føringer om å fremme investeringer i rådets anbefalinger for den økonomiske politikken i flere land og samlet for euroområdet.

I Eurogruppens møte 7. april ble felles prinsipper for å støtte opp under investeringer i euroområdet drøftet. Det ble deretter vedtatt en uttalelse om tre felles prinsipper som bør være retningsgivende for medlemslandenes gjennomføring av reformer på dette området: 1) fremme private investeringer gjennom å bedre forretningsklimaet og kvaliteten på offentlig administrasjon samt fjerne sektorspesifikke investeringshindre, 2) prioritere produktivitetsøkende offentlige investeringer, herunder blant annet i nettverksinfrastruktur og 3) utvikle markedsbaserte finansieringskilder, herunder gjennom tiltak i regi av kapitalmarkedsunionen (venturekapital, folkefinansiering mv.).

Eurogruppen ba Kommisjonen om å følge opp utviklingen i de ordinære overvåkingsprosessene og legge til rette for fremtidig oppfølging i Eurogruppen, herunder blant annet i forbindelse med rådsanbefalinger om den økonomiske politikken i euroområdet.

From left to right: Commissioner Moscovici, Eurogroup president Dijsselbloem, Commission Vice President Dombrovskis (back) and Maltese Finance Minister Scicluna. Photo: European Union

Eurogruppen vil på et senere tidspunkt drøfte mulighetene for å utvikle egnede benchmarks på området med utgangspunkt i ytterligere arbeid på teknisk nivå.

Eurogruppens uttalelse ligger [her](#).

Bankunionen – drøfting med lederne for den felles tilsynsmyndigheten (SSM) og den felles krisehåndteringsmyndigheten (SRM)

Leder Danièle Nouy rapporterte om gjennomføringen av SSMs tilsynsoppgaver i euroområdet i 2016, generelt om tilstanden i banksektoren, arbeidet med tilsyn av mindre institusjoner og prioriteringene for tilsynsvirksomheten i 2017. Sistnevnte omfatter 1) ytterligere vurdering av bankenes forretningsmodeller og lønnsomhetsdrivere, 2) risikostyring og 3) kredittrisiko med særlig vekt på misligholdte lån og konsentrasjon. Nouy pekte på at stresstesten i 2016 hadde vist at banksektoren er mer motstandsdyktig og mye bedre i stand til å absorbere økonomiske sjokk enn i 2014. Bankene står imidlertid fortsatt overfor en rekke strukturelle utfordringer – ikke minst knyttet til høye nivåer av misligholdte lån i mange land.

Leder Elke König ga en generell oppdatering om SRMs aktiviteter og planer for 2017. Dette omfatter blant annet planlegging for krisehåndtering i alle 130 bankene under SRMs mandat og bindende mål for MREL (minimumskrav til egenkapital og gjeld som kan omgjøres til egenkapital) på konsernnivå for store bankkonserner.

Det felles krisehåndteringsfondet (SRF), som gradvis fylles opp til 2024, ventes å utgjøre 17 milliarder euro ved utgangen av 2017. Alle deltakerlandene har nå signert lånefasilitetsavtalen (LFA), som skal sikre at fondet har kapasitet til å oppfylle sin rolle mens det bygges opp. (Dette skjer i form av individuelle kredittlinjer (kassakreditt) fra hvert enkelt deltakerland til vedkommende lands andel i SRF).

Postprogramgjennomgang av Kypros

EU-institusjonene gjennomførte i mars sin andre (samtidig med IMF's første) post-programgjennomgang av kypriotisk økonomi siden det treårige økonomiske tilpasnings-programmet

ble avsluttet i mars 2016. Formålet med denne typen gjennomgang er å vurdere om det er risiko for at vedkommende land ikke vil kunne tilbakebetale lån mottatt under programmet.

I Eurogruppens møte redegjorde institusjonene muntlig for gjennomgangen. Den økonomiske hestekuren i programperioden har gitt resultater. Siden avslutningen av programmet har Kypros hatt solid økonomisk vekst og en klar bedring i arbeidsmarkedet. Budsjettutviklingen i 2016 (overskudd på 0,4 pst. av BNP) var bedre enn ventet, men statsgjelden fortsatte å stige. Finanssektoren er i bedring, men mengden misligholdte lån er fortsatt meget høy. Reformtempoet har imidlertid avtatt merkbart etter at tilpasningsprogrammet ble avsluttet.

Institusjonene understreket at fortsatt finanspolitisk disiplin og revitalisering av reforminnsatsen er nødvendig for å tiltrekke seg produktive investeringer og styrke Kypros' vekstpotensial. I budsjettpolitikken bør myndighetene motstå det generelle utgiftspresset for å skape rom for vekstfremmende tiltak. Videre er det viktig å redusere den høye offentlige gjelden.

Eurogruppen roste Kypros for den solide utviklingen, men understreket samtidig behovet for å gjennomføre ytterligere tiltak for å løse problemene knyttet til misligholdte lån samtidig som reforminnsatsen må styrkes og budsjettkonsolideringen må fortsette.

ECOFIN 7.-8. april

ECOFIN drøftet arbeidet med et tettere eurosamarbeid, håndtering av store mengder misligholdte banklån, hvordan EU-institusjoner kan bidra til private investeringer i Afrika og hvordan sikre større skattesikkerhet (for skattytere og ligningsmyndigheter).

Dokumentene som var grunnlag for diskusjonene ligger [her](#).

Tettere samarbeid i euroområdet

Diskusjonen tok utgangspunkt i rapporten fra EUs fem presidenter om et tettere ØMU-samarbeid (juni 2015) og Kommisjonens hvitbok om EUs fremtid (mars 2017).

Rapporten fra EUs fem presidenter omtaler tiltak innenfor gjeldende traktater, som skal gjennomføres frem til juli 2017 (blant annet videre arbeid med bankunionen og kapitalmarkedsunionen, etablering av et finanspolitisk råd og nasjonale konkurranseevneråd) og skisserer tiltak som skal gjennomføres frem til ferdigstillingen av ØMU i 2025 (herunder blant annet etablering av et euroområdets finansdepartement med en viss finanspolitisk stabiliseringskapasitet). Hvitboken fra mars i år, som skisserer ulike scenarier for EUs fremtid, er heller ikke særlig konkret.

Kommisjonen har annonsert at den vil legge frem et refleksjonsnotat om et tettere euro-samarbeid i slutten av mai.

Euroområdet er i dag langt mer motstandsdyktig mot kriser enn for bare noen få år siden. Innstramming i kapitaldekningsregelverket for banker og krisehåndteringsregelverk er gjennomført, og bankunionen innføres gradvis. Stabilitets- og vekstpakten er strammet opp og finanspakten (Fiscal Compact) er vedtatt. En krisefinansieringsmekanisme for euroland (ESM) er også etablert. Det er imidlertid enighet om at det er ytterligere behov for å styrke motstandskraften i det enkelte medlemsland og euroområdet samlet.

Drøftingen foregikk under en lunsj med bare finansministrene til stede. Formålet var å gi politiske innspill til Kommisjonens refleksjonsnotat. Temaet var de bærende prinsippene for

et tettere eurosamarbeid: 1) finne den rette balansen mellom risikoreduksjon og risikodeling, 2) relansere prosessen med økt konvergens i euroområdet og 3) være åpen for ikke-euroland etter hvert som arbeidet skrider frem.

Misligholdte lån

Finanskrisen og den påfølgende svake økonomiske veksten har ført til høye nivåer med misligholdte lån (NPL) i mange EU-land. I ti land er mer enn 10 pst. av samlede bankutlån misligholdt. Hellas og Kypros ligger høyest med om lag 45 pst. mens nivået i andre land kun er 1-2 pst. Gjennomsnittet er 5,4 pst. av samlede bankutlån, tilsvarende 7 pst. av samlet BNP. Nivået er sakte på vei ned. Med dagens takt vil det ta ti år før man er tilbake på NPL-nivået før finanskrisen. Størrelsen på problemet gjør at det ikke vil forsvinne av seg selv i en oppgangsfase.

European Central Bank President Draghi. Photo: European Union

Høye nivåer med misligholdte lån fører blant annet til lavere lønnsomhet i vedkommende lands banksektor og svekket evne til å finansiere økonomisk vekst. Smittevirksomheter vil føre til høyere finansieringskostnader for europeiske banker generelt, lavere samlet utlån og lavere økonomisk vekst.

En rådsarbeidsgruppe er etablert for å vurdere problemstillingene. Den tilrår en miks av tiltak på nasjonalt og muligens EU-nivå. Disse omfatter 1) styrke verktøykassen for tilsynsmyndighetene, særlig overfor banker med høy andel NPL, 2) forbedre insolvensrammeverkene i medlemslandene (Kommissjonen fremmet forslag om dette i 2016), 3) videreutvikle sekundærmarkedene for misligholdte lån, som i dag er lite transparente med informasjonsskjevhet mellom selger og kjøper av slik lån og 4) strukturere banksystemet slik at det kan håndtere dagens og fremtidige NPL.

Erfaring viser at etablering av kapitalforvaltningsselskaper (AMCs) kan bidra til å avvikle NPL ved at sammenslåing av slike lån vil redusere informasjonssymmetrien samtidig som dette gir stordriftsfordeler og tilgang til markedet også for mindre banker.

SSM offentliggjorde 20. mars [retningslinjer](#) for bankenes håndtering av misligholdte lån.

Under diskusjonen i ECOFIN deltok også sentralbanksjefene, lederne for det EUs banktilsyn og den felles tilsynsmyndigheten (SSM), samt lederen for krisehåndteringsmyndigheten for banker (SRM). Det var enighet om at nedbyggingen av misligholdte lån må ha høyest prioritet, men samtidig var det viktig å forebygge fremtidig oppbygging av NPL. Videre at håndteringen av misligholdte lån i hovedsak må være en nasjonal oppgave i og med at størrelsen og strukturen på disse er svært forskjellige samtidig som politikkinstrumentene er nasjonale. Men tiltak måtte også gjennomføres på EU-nivå. Dette gjaldt blant annet å vedta bedre insolvenslovgivning med utgangspunkt i Kommisjonens forslag og sørge for at banker foretar tilstrekkelige nedskrivninger. Behovet for å bedre insolvenslovgivningen og etableringen av kapitalforvaltningsselskaper for misligholdte lån ble understreket fra flere hold. Sistnevnte ble fremhevet som et viktig tiltak for å løse dagens problem sammen med retningslinjene fra SSM. Det var liten stemning for et felles kapitalforvaltningsselskap på EU-nivå, men bred støtte til å utvikle en skisse til utforming av denne typen nasjonale selskaper basert på erfaringer fra slik virksomhet i enkelte medlemsland.

Forutsigbarhet på skatteområdet

ECOFIN diskuterte forutsigbarhet på skatteområdet («tax certainty»). Under G20-møtet i september 2016 fikk OECD og IMF i oppdrag å foreslå tiltak som kan øke forutsigbarheten både for skattytere og for skattemyndigheter. I G20-finansministermøtet i Baden-Baden i mars presenterte IMF og OECD sin [rapport](#) om temaet. OECD deltok også på det uformelle ECOFIN-møtet.

Usikkerhet på skatteområdet kan virke negativt på internasjonal handel og investeringer. Økt forutsigbarhet kan dermed gi gevinster både for næringsdrivende og myndigheter. Empiriske undersøkelser gjennomført av OECD viser at usikkerhet om selskapskatt og merverdiavgift har stor betydning for private aktørers investerings- og lokaliseringsbeslutninger. Slik usikkerhet kan oppstå gjennom uklar skattelovgivning, lite forutsigbar ligningsbehandling eller lang klagesaksbehandling. Skattemyndigheter peker på sin side på at usikkerhet om skattyters atferd reduserer forutsigbarheten. Nylig kom også en [publikasjon](#) fra Kommisjonen med om forutsigbarhet på skatteområdet.

På bakgrunn av det pågående arbeidet om forutsigbarhet på skatteområdet ønsket det maltesiske formannskapet en diskusjon om hvordan forutsigbarhet kan bidra til å gjøre det mer attraktivt å investere og drive virksomhet i EU. Til det uformelle ECOFIN-møtet forelå det et [arbeidsnotat](#) fra formannskapet. I arbeidsnotatet presenteres det først 11 refleksjoner rundt hvordan forutsigbarhet på skatteområdet bør forstås og hvilke utfordringer som er knyttet til det. Det maltesiske formannskapet argumenterer for at økt forutsigbarhet på skatteområdet både er et mål i seg selv og et middel for å bidra til økonomisk vekst. Omveltninger i global økonomi medfører usikkerhet som innebærer at fullstendig forutsigbarhet på skatteområdet verken er oppnåelig eller ønskelig. Forutsigbarhet for skattytere må dessuten balanseres mot forutsigbarhet for staten. Videre skisseres det 10 tiltak som kan bidra til økt forutsigbarhet på skatteområdet i EU. Antall uenighetssaker på skatteområdet bør begrenses bl.a. gjennom økt bruk av forhåndsavgjørelser og Advanced Pricing Agreements (APA). Når

det oppstår uenighetsaker, må disse løses raskt og effektivt. Blant tiltakene som foreslås er også opplæring av ligningsmyndigheter og domstolene samt programmer for å styrke tillitten mellom skattyter og ligningsmyndighet. I en global kontekst argumenteres det for felles implementering av internasjonale standarder på skatteområdet. Radikale endringer på skatteområdet i tredjeland kan true EUs posisjon som et attraktivt sted å drive næringsvirksomhet. Formannskapet oppfordrer til en konsistent og koordinert tilnærming for å begrense usikkerheten som skapes i slike tilfeller.

ECOFIN Chair Scicluna. Photo: European Union

I møtet understreket de fleste medlemslandenes representanter viktigheten av å sikre forutsigbarhet på skatteområdet. Irlands finansminister Noonan tok opp det han oppfatter som motstridende innhold i EUs tiltak mot skatteomgåelse og OECDs BEPS-anbefalinger. Videre pekte Irland på at fordeling av konsolidert overskudd mellom medlemslandene etter forslaget om felles konsolidert grunnlag i selskapskatten (CCCTB) ikke er konsistent med OECDs anbefaling om at overskudd skal skattlegges der det opptjenes. Kommisjonens forslag om CCCTB, som for tiden forhandles i Rådet, innebærer at konsolidert overskudd skal fordeles på grunnlag av fordelingsnøkler fastsatt bl.a. på grunnlag av allokering av sysselsatte og realkapital.

På den andre siden pekte Tyskland og Frankrike på at CCCTB vil gi redusert skatteomgåelse og økte investeringer fordi forslaget innebærer at selskap bare blir lignet i ett land for all inntekt opptjent innenfor EU. Kommissær Moscovici støttet dette synet, og pekte på at CCCTB vil øke forutsigbarheten for selskapssektoren. På skatteområdet er usikkerheten om en ev. amerikansk skattereform den viktigste faktoren nå. CCCTB vil gi sikkerhet, stabilitet og effektivitet i vårt indre marked, sa Moscovici.

Kommentar

Formannskapets arbeidsnotat, som ble lekket før møtet, har fått negativ oppmerksomhet i pressen. Pressen tolker formannskapet dithen at det ønsker å bremse EUs arbeidet mot skatteomgåelse og -ungåelse for å bidra til økt forutsigbarhet. Blant annet heter det i notatet at EU «needs to take stock of the level of implementation» av BEPS-anbefalinger og

egne EU-tiltak. Et annet sted i notatet heter det at fraværet av minstestandarder for enkelte BEPS-anbefalinger vil føre til ulik implementering mellom land, og at dette «may have an effect on the competitiveness of the EU vis-à-vis other economic partners worldwide.» Inkonsistent bruk av BEPS-anbefalingene internasjonalt kan øke usikkerheten knyttet til beskatning heter det et tredje sted i notatet.

ECOFIN-formann Scicluna har i etterkant av møtet uttalt at dette er en gal tolkning av formannskapetets arbeidsnotat. Malta har tvert imot hatt fremdrift i EUs arbeid mot skatteomgåelse med politisk enighet om ATAD 2 (hybride mismatch mot tredjeland) og forhandlinger om CCCTB. Malta arbeider også med sikte på enighet om obligatorisk løsningsmekanisme i dobbeltbeskatningssaker under sin formannsperiode.

Også Kommisjonen understreker at arbeidet mot skatteomgåelse fortsatt står høyt på dagsorden. Kommissær Moscovici uttalte til Reuters at reformarbeidet skal fortsette «at a rapid pace». Moscovici pekte også på at felles skatteregler i EU vil redusere usikkerheten og skape større grad av forutberegnelighet for investorer og næringsdrivende. Visepresident Dombrovskis bekrefter at Kommisjonen fortsatt vil holde tempoet opp i arbeidet mot skatteomgåelse. Allerede i juni tar Kommisjonen sikte på å legge fram et direktivforslag om økt åpenhet om skatteplanleggingsstrategier som tilbys av rådgivere som advokater og regnskapsførere.

Investeringer i Nord-Afrika og tilgrensede områder

EU prioriterer økonomisk utvikling i nabolandene i sør. Dette vil bidra til å hindre store migrasjonsbølger i fremtiden. Det er etablert en ekstern investeringsplan (EIP) og et fond for bærekraftige investeringer (EFSD). Økte investeringer er avgjørende for at veksten og velstanden skal ta seg opp.

Diskusjonen i ECOFIN tok utgangspunkt i notatet «Boosting private investment in North Africa and beyond: What role for European Institutions?», utarbeidet av tenkesmien Bruegel. Notatet har følgende hovedpunkter: 1) politisk stabilitet og økt sikkerhet i regionen er nødvendig, 2) tilgangen til markeder må bedres, 3) støtte til bedre styresett og styrke institusjonene som støtter opp under privat entreprenørskap, 4) reformere utdanningssystemene og redusere arbeidsledighet blant unge og kvinner, 5) øke samarbeidet for å redusere migrasjonspresset fra Afrika sør for Sahara og 6) utviklingspolitikken må kombineres med en strategi for migrasjon.

Bruegel oppsummerer notatet med at EU må styrke partnerskapet med Nord-Afrika og tilby økende handelsforbindelser og investeringer samt økt grensekryssende tilbud av tjenester. Formålet med politikken vil være å etablere stabilitet, fremme økonomisk vekst og bygge et velstående naboskap, der samarbeid om migrasjon er anerkjent som et viktig aspekt.

ECOFIN hadde i tillegg til Bruegel invitert Verdensbanken, EBRD og OECD til å orientere om sine erfaringer med arbeid i Afrika. President Hoyer orienterte om initiativer i regi av Den europeiske investeringsbanken (EIB), som blant annet ble utviklet på oppdrag fra EUs stats- og regjeringssjefer (DER). Det tyske formannskapet har satt økonomisk utvikling i Afrika på dagsordenen for G20.

Det var enighet om å koordinere internasjonalt arbeid med å legge til rette for private investeringer i Afrika, som er nødvendig for å skape økt sysselsetting og økonomisk vekst.

Økonomi – Statistikk og indikatorer

BNP-utviklingen i 1. kvartal 2017

Eurostats første tidligestimat viser at sesongjustert [BNP-vekst i 1. kvartal 2017](#) var 0,5 pst. i euroområdet og 0,4 pst. for EU samlet. Samtidig ble veksten i 4. kvartal 2016 oppjustert med et tidels prosentpoeng for begge aggregater, til 0,5 pst. i euroområdet og 0,6 pst. i EU28. Den lavere veksten i EU28 kan for en god del tilskrives at BNP-veksten i Storbritannia falt fra 0,7 til 0,3 pst. mellom 4. og 1. kvartal.

Veksten i BNP fra samme kvartal i fjor var 1,7 pst. i euroområdet og 1,9 pst. for EU28. For euroområdet var dette en mindre nedgang fra de to foregående kvartalene.

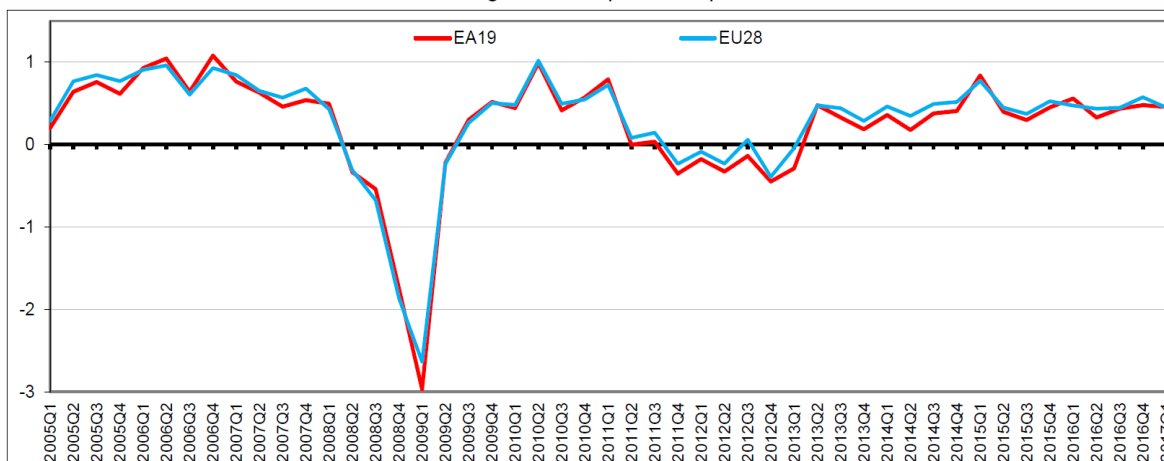
Growth rates of GDP in volume
(based on seasonally adjusted data)

	Percentage change compared with the previous quarter				Percentage change compared with the same quarter of the previous year			
	2016			2017	2016			2017
	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
EA19	0.3	0.4	0.5	0.5	1.6	1.8	1.8	1.7
EU28	0.4	0.4	0.6	0.4	1.8	1.9	1.9	1.9

Kilde: Eurostat

Nedenstående figur sammenligner kvartalsveksten i EU28 og euroområdet siden 2005.

EU28 and euro area GDP growth rates
% change over the previous quarter

Kilde: Eurostat

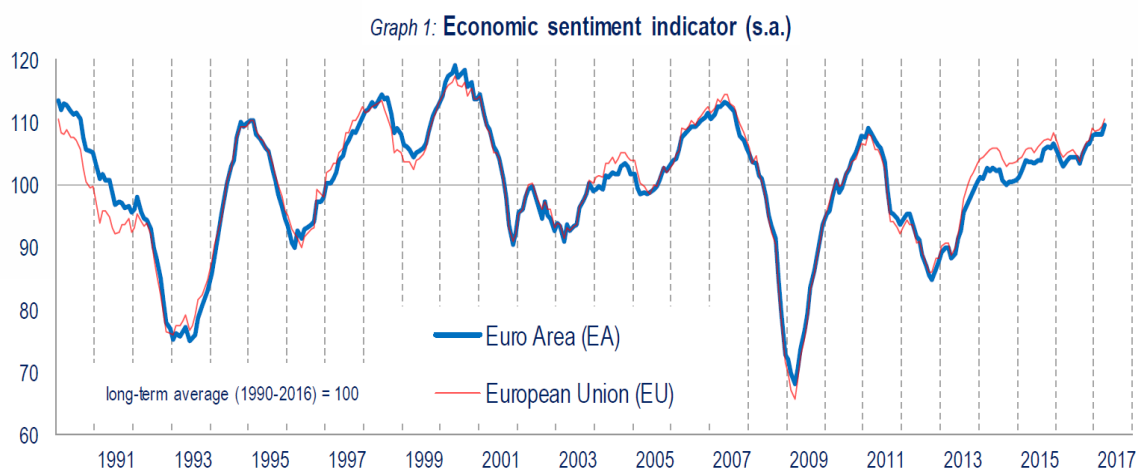
Tillit blant bedrifter og forbrukere

[Kommisjonens brede tillitsindikator](#) (Economic Sentiment Indicator – ESI) for april økte markert med 1,6 poeng i euroområdet og 1,4 poeng i EU samlet. Økningene kom etter et relativt flatt forløp tidligere i år. I april ligger indeksen hhv. 9,6 og 10,6 pst. over gjennomsnittet i perioden 1990-2016. Målingene i april var de høyeste siden sensommeren 2007. Alle de største eurolandene hadde klar stigning med Tyskland i spissen, Det samme gjaldt Polen og

Sverige blant ikke-euroland, mens om lag flat utvikling i Storbritannia bidro til litt lavere økning i EU28 sammenlignet med eurolandene.

Alle delindeksene (industri, tjenester, forbruker, detaljhandel og bygg & anlegg) trakk opp – mest i anleggsektoren. Dette kan tyde på en bred økonomisk oppgang.

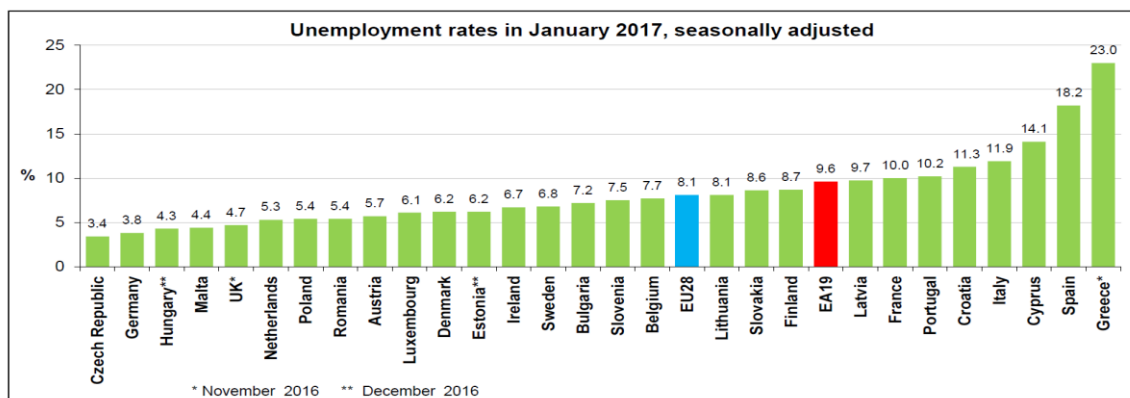
BUSINESS AND CONSUMER SURVEY RESULTS

Kilde: Europakommisjonen

Arbeidsledighet

I mars var den sesongjusterte [arbeidsledigheten](#) i euroområdet 9,5 pst., som er uendret fra februar og ned fra 10,2 pst. i mars 2016. Dette er det laveste nivået siden april 2009. For EU samlet gikk ledigheten ytterligere noe ned til 8,0 pst., som er den laveste målingen siden januar 2009. Siden årtusenskiftet har ledigheten bare vært lavere i toårsperioden 2007-08.

Kilde: Eurostat

I den siste tolv månedersperioden er arbeidsledigheten i EU28 redusert med 1,65 millioner personer. reduksjonen i euroområdet var nær 1 millioner, hvorav vel halvparten i Spania. Antallet arbeidsledige i EU har med dette kommet ned i 19,7 millioner.

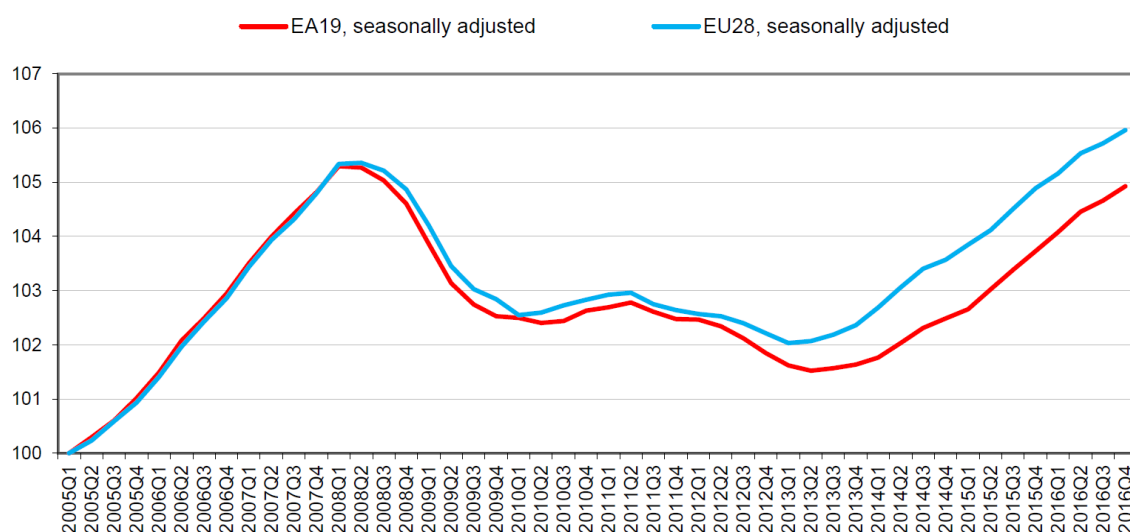
Arbeidsledigheten er lavest i Tsjekia med 3,2 pst., fulgt av Tyskland med 3,9 pst. og Malta med 4,1 pst. Hellas og Spania ligger fortsatt klart høyest med henholdsvis 23,5 (januar) og 18,2 pst. Sammenlignet med situasjonen for ett år siden har arbeidsledigheten falt i 23 land,

vært uendret i to og økt i tre land. Den største reduksjonen det siste året er registrert i Kroatia (fra 14,0 til 11,3 pst.), Portugal (fra 12,0 til 9,8 pst.) og Spania fra 20,3 til 18,2).

Ungdomsledigheten er redusert med nær 2 prosentpoeng det siste året, men er fortsatt høye 17,2 pst. i EU samlet og 19,4 pst. i euroområdet. Tyskland ligger klart lavest med 6,7 pst. I motsatt ende ligger Hellas med 48 pst. og Spania med 40,5 pst.

Syssetting

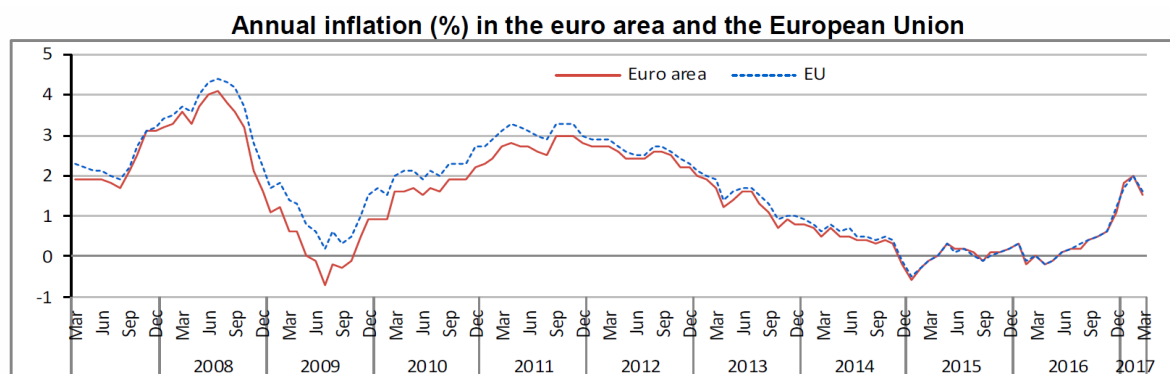
[Syssettingen](#) i 4. kvartal 2016 økte med 0,3 pst. i euroområdet og 0,2 pst. i EU samlet. Fra samme kvartal i fjor var økningen hhv. 1,1 pst. og 1,0 pst. Firekvarteralsveksten har vært avtakende det siste året. Antallet sysselsatte i EU28 har nådd 232,9 millioner, som er det høyeste noen gang. I Euroområdet har ikke syssettingen vært høyere siden 3. kvartal 2008.

Kilde: Eurostat

Malta med 1,9 pst., fulgt av Luxembourg og Kypros (begge 0,9 pst) hadde sterkest syssettingsvekst i 4. kvartal. Malta har også hatt klart sterkest vekst i syssettingen fra 4. kvartal 2015 med 5 pst., fulgt av Luxembourg og Kypros med 3-3¼ pst. I avtakende rekkefølge hadde Romania (-1,2 pst.), Latvia, Estland, Kroatia og Hellas (-0,1 pst.) negativ utvikling fra samme kvartal året før.

Prisstigning

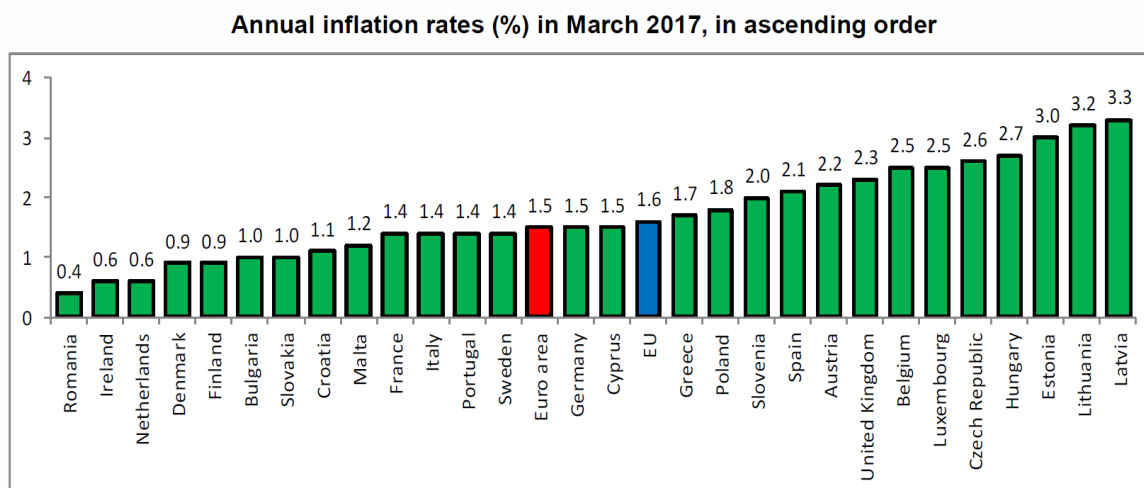

Kilde: Eurostat

[Den årlige prisstigningen](#) (KPI – konsumprisindeksen) avtok i mars 2017 til 1,5 pst i euroområdet og 1,6 pst. i EU28. (I februar var KPI 2,0 pst., som er øvre grense i Den europeiske sentralbankens (ECBs) inflasjonsmål.) Uten energi steg KPI i euroområdet med 0,9 pst., som også var lavere enn de foregående månedene.

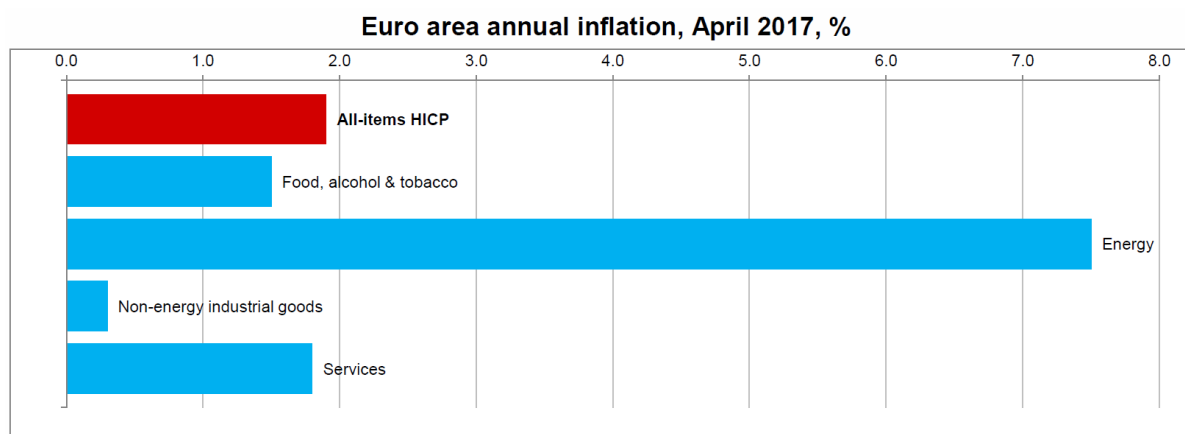
Prisstigningen varierer betydelig mellom land. Samtlige land har nå positiv prisstigning. Lavest prisstigning hadde Romania, Irland og Nederland med om lag ½ pst. Åtte euroland overskred ECBs inflasjonsmål om nær 2 pst. Høyest prisstigning i mars hadde Latvia med 3,3 pst.

Kilde: Eurostat

Et [tidligestimat](#) for april viser at KPI i euroområdet har tatt seg opp igjen til 1,9 pst. Energiprisene, som har steget med 7,5 pst. siden april i fjor, trekker klart opp. KPI uten energi tok seg opp til 1,3 pst.

Nedenstående figur viser samlet KPI og enkeltkomponentene.

Kilde: Eurostat

Skattesaker

Europaparlamentet

Parlamentets høring av Kommissær Moscovici

Europaparlamentets komité som undersøker hvitvasking, skatteomgåelse og skatteunndragelse ([PANA-komiteen](#)), gjennomførte 4. mai en høring av skattekommisær Moscovici. I sin innledning la Moscovici vekt på Kommisjonens resultater og pågående arbeid på skatteområdet. Særlig ba han om at Europaparlamentet støttet opp om forslaget om et felles konsolidert grunnlag i selskapsskatten (CCCTB) for å bidra til raskt å finne fram til et kompromiss. Moscovici fikk spørsmål om bl.a. EUs forhold til USA, arbeidet med en svarteliste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner og åpenhet om skatteplanleggingsstrategier.

Kommissær Moscovici minnet om at USA fortsatt er EUs nære samarbeidspartner, og at både USA og EU vil delta i internasjonalt arbeide mot skatteomgåelse og -unndragelse. Den riktige veien videre er fortsatt felles innsats for global implementering av BEPS, sa Moscovici.

Om *Trump-administrasjonens skisse til skattereform*, understreket Moscovici at det var for tidlig å vurdere innholdet. Vi kjenner foreløpig ikke detaljene i et kommende forslag til skattereform i USA. Men det ser ut til at verste alternativ for Europa er unngått, nemlig en grenseskatt, sa Moscovici.

Når det gjelder *gjensidig informasjonsutveksling mellom EUs medlemsland og USA* påpekte Moscovici at det ikke er noen hemmelighet at EU gjensidighet. Det er imidlertid ikke realistisk med forhandlinger mellom USA og EU om gjensidighet nå. Flere medlemsstater har akseptert den amerikanske informasjonsutvekslingsstandard FATCA og har inngått bilaterale avtaler med USA. Jeg mener dette er den riktige veien å gå, sa Moscovici. Flere medlemmer i Parlamentet er bekymret for at manglende gjensidighet i FATCA kan føre til at europeiske banker svekkes i konkurransen med amerikanske.

Moscovici måtte også redegjøre for det pågående arbeidet med en *svarteliste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner*. Ekspertgruppene satt sammen i Rådet er godt i gang med å gå gjennom tredjelandene som skal screenes. I alt 92 land har fått brev om at de er under vurdering. Screening-prosessen skal være ferdig i september og ECOFIN skal etter planen vedta en felles svarteliste for EU innen utgangen av året, sa Moscovici.

Kommisjonen arbeider med et direktiv som om *åpenhet om skatteplanleggingsstrategier* som tilbys av ulike typer *skatterådgivere*. Forslaget, som skal utgjøre EUs felles implementering av BEPS-anbefalingen om åpenhet om skatteplanleggingsstrategier, skal ifølge Moscovici legges frem innen utgangen av juni. Moscovici ville ikke kommentere detaljene i det kommende forslaget, men hans ordvalg kan tolkes til at mellommenn og skatterådgivere etter de nye reglene må dele informasjon om potensielt skadelige skatteplanleggingsstrategier med ligningsmyndigheter. Videre fortalte Moscovici at forslagets virkeområde vil være svært bredt. Alle typer skatterådgivere, uavhengig av profesjon, alle potensielt skadelige skatteplanleggingsstrategier og alle skattejurisdiksjoner skal være omfattet av det kommende forslaget. Etter Moscovicis syn er det full mulig at skatterådgivningstjenester som ytes utenfor EU omfattes av direktivet. Om ikke skatterådgiveren oppfyller forpliktelsen, vil den overføres til skattyter, sa Moscovici. Moscovici er dermed ikke enig i en rapport utarbeidet for PANA som

konkluderer med at skatterådgivning ikke kan reguleres på EU-nivå fordi de fleste tjenestene ytes utenfor EU.

Nye rapporter

PANA-komiteen hadde i slutten av april og begynnelsen av mai flere møter. I møtene ble rapporter utarbeidet for komiteen presentert. En liste over publiserte rapporter finnes nedenfor. PANA har også bestilt en rapport om medlemslandenes kompetanse og evne til å etterforske saker nyttet til omgåelse, unndragelse, svindel og hvitvasking, som foreløpig ikke er ferdigstilt.

[Role of advisors and intermediaries in the schemes revealed in the Panama Papers](#), by Willem de Groen (CEPS).

[Rules on independence and responsibility regarding auditing, tax advice, account certification services and legal services](#), by Ian Roxan (LSE), Saipriya Kamath (LSE), Willem Pieter de Groen (CEPS).

[Tax evasion, money laundering and tax transparency in the EU Overseas Countries and Territories](#), by Isabelle Ioannides (EPRS), Jan Tymowski (EPRS).

[The Impact of Schemes revealed by the Panama Papers on the Economy and Finances of a Sample of Member States](#), by Blomeyer and Sanz.

[Fighting tax crimes – Cooperation between Financial Intelligence Units](#), by Amandine Scherrer (EPRS).

Merverdiavgift på elektroniske publikasjoner

Europaparlamentets komité for økonomiske og finansielle saker – ECON – behandlet 3. mai Kommisjonens forslag om lavere satser i merverdiavgiften for elektroniske publikasjoner. Kommisjonens forslag til endringer i merverdiavgiftsdirektivet som ble fremmet 1. desember 2016, innebærer bl.a. medlemslandene vil stå fritt til å benytte samme sats i merverdiavgiften for elektroniske som for trykte publikasjoner. Etter gjeldende regler kan medlemsstatene ilagge merverdiavgift med lav sats (minimum 5 pst.) for trykte publikasjoner, men direktivet gir ikke (automatisk) mulighet for lav sats for elektroniske publikasjoner. Mange medlemsland benytter i dag lave satser for trykte publikasjoner.

ECON-komiteen vedtok [rapportutkastet](#) med stort flertall. Etter planen skal forslaget nå behandles i parlamentets plenumssesjon 31. mai eller 1. juni. Parlamentets har imidlertid bare uttalelsesrett i skattesaker som denne. For tiden forhandler medlemslandene et kompromissforslag i Rådet, og det rapporteres om at landene nærmer seg enighet. Det kreves enstemmighet i rådet for at endringen i merverdiavgiftsreglene skal vedtas.

[Pressemelding fra Europaparlamentet](#)

ATAD 2: Hybrid mismatch mot tredjeland

I sin plenumsesjon 27. mai 2017 behandlet Europaparlamentets forslaget om endringer i skatteomgåelsesdirektivet, ATAD. Forslaget inneholder bl.a. regler for å stanse bruk av misforhold mellom ulike nasjonale skatteregler i EU-land og tredjeland. Selskapene kan tilpasse seg misforholdene og på den måten unngå beskatning i begge land. Slike misforhold omtales gjerne som hybrid mismatch.

Parlamentet vedtok [ECON-komiteens rapport](#) med stort flertall og støtter dermed forslaget.

I sitt februar-møtet ble EUs finansministre enige om et kompromissforslag om endringene i skatteomgåelsesdirektivet. Når Europaparlamentet, som har uttalelsesrett i skattesaker, nå har kommet fram til en posisjon, er det klart for reglene vedtas formelt i nær fremtid.

[Pressemelding fra Europaparlamentet](#)

Høringer

Harmonisering og forenkling av særavgifter

Kommisjonen åpnet 11. april en høring av mulige endringer i særavgiftsdirektivet ([rådsdirektiv 2008/118/EC](#)). Formålet er å redusere vridninger og administrative byrder knyttet til dagens regler. I Kommisjonens [rapport](#) fra 23. mars beskrives problemer med dagens regler og mulige endringer. Høringsfristen er 4. juli 2017.

Struktur i alkoholavgiftene

Kommisjonen åpnet 18. april en høring av mulige endringer alkoholavgiftsstrukturen. Endringer vil ev. gjennomføres som en revisjon av direktivet om harmonisert avgiftsstruktur for alkohol og alkoholholdige drikker ([direktiv 92/83/EEC](#)). Regelverket har ikke vært endret siden 1992, og Kommisjonen legger til grunn at det er rom for forbedringer med sikte på å redusere vridninger og administrative byrder knyttet til dagens regler. I Kommisjonens [rapport](#) fra 1. mars beskrives problemer med dagens regler og mulige endringer. Høringsfristen er 7. juli 2017.